

Бердянський державний педагогічний
університет

2025

Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної
інтернет-конференції

НОВІ ПЕДАГОГІЧНІ ВИМІРИ
ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ
МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ:
СУЧАСНІ РЕАЛІЇ ТА ВИКЛИКИ

14 листопада 2025 року

10. ГРИЩЕНКО Любов, КАЧЕРОВА Ольга.	Формування здоров'язбережувальної компетентності здобувачів початкової освіти.....	264
11. ГУК Єлизавета, ЩЕРБАКОВА Надія.	Психолого-педагогічні засади формування навчальної мотивації в учнів початкової школи.....	268
12. ГУЛІЄНКО Анастасія, КОВАЛЬ Карина.	Педагогічні умови формування фінансової культури здобувачів початкової освіти.....	273
13. ДЕГТЯРЬОВА Альбіна, МУХІНА Тетяна.	Сторітелінг як інноваційний засіб розвитку математичної компетентності у молодших школярів.....	278
14. ДЕЛКАТНА-ГРИНЬ Катерина, КІТ Галина.	Роль партнерства «вчитель – батьки» у формуванні життєстійкості першокласників.....	282
15. ДЕМ'ЯНЧУК Катерина.	Інклюзивний підхід до формування моральних цінностей у здобувачів початкової освіти з різними освітніми потребами.....	287
16. ДУДКА Артем.	Формування СЕ-навичок в учнівства на уроках інформатичної освітньої галузі.....	292
17. ІВДЕНКО Вікторія, МУХІНА Тетяна.	Мейкерство як ефективний інструмент упровадження STEM-технологій на уроках математики в початковій школі.....	297
18. КОНОНЕНКО Марина, МУХІНА Тетяна.	Мотиваційний потенціал цифрового освітнього середовища у навчанні молодших школярів.....	300
19. КОРОЇД Анастасія, МУХІНА Тетяна.	Формувальне оцінювання як інструмент підтримки навчального прогресу молодших школярів.....	304
20. КОТЕНКО Катерина.	Формування комунікативної компетентності молодших школярів в умовах зміненої реальності шляхом інтеграції ігрових технологій на уроках літературного читання.....	309
21. КОЧУБЕЙ Катерина, БОБРО Артур.	Особливості формування та структура медіакомпетентності учнів початкових класів у освітньому процесі закладу загальної середньої освіти.....	313
22. КРЕНІДА Анна.	Екологічне виховання як чинник розвитку особистості молодшого школяра в умовах зміненої реальності.....	318
23. КУЗА Андріан, КОВАЛЬ Карина.	Соціальна необізнаність як бар'єр у протидії булінгу в освітньому середовищі.....	321
24. КУЛЬБАЧ Лариса.	Розвиток громадянськості молодших школярів в умовах сьогодення.....	326
25. ЛИТВИН Наталія, ЧЕМОНИНА Лада.	Педагогічна технологія формування емоційного інтелекту здобувачів початкової освіти на уроках літературного читання.....	332
26. ЛОБОДА Вікторія.	Казка як засіб формування гуманістичних цінностей у молодших школярів у позаурочній діяльності.....	337

%D1%81%D1%82.pdf (дата звернення: 20.09. 2025).

2. Матвійчук Л. Психолого-педагогічні умови формування ключових компетентностей учнів початкових класів у навчально-виховному процесі. *Нова педагогічна думка*. 2016. № 4. С. 85–88.

3. Савченко О. Я. Уміння вчитися – ключова компетентність молодшого школяра : посібник. Київ : Педагогічна думка, 2014. 176 с. URL : https://undip.org.ua/wp-content/uploads/2021/08/savchenko.indd-_2014.pdf (дата звернення: 20.09. 2025).

4. Терещенко Л. Застовуємо педагогічну оцінку задля мотивації учня. URL : <https://oplatforma.com.ua/article/252-zastosovumo-pedagogchnu-otsnku-zadlya-motivats-uchnya> (дата звернення: 20.09. 2025).

ГУЛІЄНКО Анастасія,

здобувачка другого (магістерського)
рівня вищої освіти спеціальності
А3 Початкова освіта, Бердянський
державний педагогічний університет

КОВАЛЬ Карина,

асистентка кафедри педагогіки,
Бердянський державний педагогічний
університет

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ КУЛЬТУРИ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

Сучасні соціально-економічні умови розвитку суспільства зумовлюють необхідність формування у дітей фінансової культури з раннього віку. Одним із ключових завдань Нової української школи є

підготовка здобувачів освіти до життя в умовах інформаційно насиченого та економічно динамічного середовища, у якому здатність раціонально розпоряджатися матеріальними та фінансовими ресурсами виступає важливою складовою життєвої компетентності. Початкова освіта є базовим етапом становлення особистості, коли формуються ціннісні орієнтації, поведінкові моделі та елементарні уявлення про працю, гроші й відповідальність, тому саме на цьому рівні доцільно закладати основи фінансової культури. Проблема формування фінансової грамотності здобувачів початкової освіти досліджується сучасними науковцями (В. Андрійчук [1], С. Бадер [2], Б. Барчі [3], Т. Коваленко [2], М. Максимович [3], Н. Черв'якова [2], Ю. Чучаліна [5] та ін.) доволі багатогранно та передбачає різні підходи до організації освітнього процесу.

Під фінансовою культурою у педагогічній науці розуміють інтегративну якість особистості, що поєднує систему знань, умінь, цінностей і поведінкових установок, спрямованих на відповідальне ставлення до матеріальних ресурсів, свідоме фінансове планування та раціональне споживання [1; 3]. Фінансова культура охоплює здатність розуміти природу та функції грошей, здійснювати обґрунтований розподіл доходів і витрат, передбачати можливі фінансові ризики, приймати виважені економічні рішення та здійснювати свідомі споживчі вибори.

Для молодших школярів фінансова культура виявляється у початкових знаннях і практичних уміннях, що відображають розуміння праці як основного джерела доходів, потребу в ощадливому ставленні до речей, уміння розмежовувати бажання і потреби, а також усвідомлення цінності матеріальних і природних ресурсів. Формування таких уявлень створює підґрунтя для розвитку відповідальної економічної поведінки в подальшому навчанні та житті [3].

Формування фінансової культури здобувачів початкової освіти є

ефективним за умови реалізації певних педагогічних умов, що забезпечують цілеспрямований, системний та результативний характер цього процесу. До провідних педагогічних умов належать інтеграція фінансової освіти у зміст навчальних предметів, застосування діяльнісного підходу, формування позитивної мотивації до праці, налагодження партнерської взаємодії між закладом освіти та родиною, а також створення сучасного інформаційно-освітнього середовища [5].

Інтеграція фінансової освіти у зміст навчальних дисциплін дає змогу формувати у молодших школярів початкові уявлення про економічні явища на основі життєвих ситуацій. Елементи фінансової грамотності доцільно впроваджувати в освітні курси «Я досліджую світ», «Математика», «Українська мова та читання» та ін. Так, під час розв'язування текстових задач із побутовим змістом учні засвоюють основи фінансового планування, порівнюють ціни, визначають співвідношення між бажаннями та потребами, що сприяє розвитку критичного мислення та відповідального ставлення до матеріальних ресурсів [2].

Використання діяльнісного підходу забезпечує активну пізнавальну позицію здобувачів освіти, сприяючи глибшому розумінню фінансових понять через практичну діяльність. Ефективними педагогічними засобами виступають рольові ігри («магазин», «банк», «підприємство»), навчальні проєкти («Мій бюджет», «Сімейна економіка») та тематичні майстер-класи («Як заощаджувати ресурси», «Вартість праці»). Застосування таких форм діяльності дозволяє поєднувати теоретичні знання з реальними життєвими ситуаціями, формуючи в учнів уміння приймати обґрунтовані фінансові рішення [5].

Важливою умовою є формування позитивної мотивації до праці та ціннісного ставлення до матеріальних благ. Учитель має створювати педагогічне середовище, у якому учні усвідомлюють взаємозв'язок між

результатами праці та матеріальним добробутом. Особливе значення мають виховання чесності, відповідальності, ощадливості та працелюбності як морально-етичних складових фінансової культури [3].

Вагому роль у цьому процесі відіграє співпраця закладу освіти та родини, адже родина є першим соціальним інститутом, де формуються базові фінансові звички дитини, тому ефективно виховання фінансової культури можливе лише за умови узгодженої взаємодії між педагогами та батьками. Учитель повинен організовувати спільні заходи, надавати рекомендації батькам щодо розвитку у дітей навичок ощадливості та відповідального ставлення до грошей [1].

Не менш важливим є створення інформаційно-освітнього середовища, що поєднує традиційні й інноваційні засоби навчання. Використання мультимедійних ресурсів, інтерактивних платформ та освітніх програм, таких як «Всеукраїнська школа онлайн» чи «Фінансова грамотність для дітей», підвищує інтерес учнів до теми, забезпечує практикоорієнтований характер навчання та сприяє формуванню стійкої мотивації до пізнання економічних закономірностей.

Отже, формування фінансової культури здобувачів початкової освіти є важливою складовою сучасної освітньої парадигми. Воно потребує системного підходу, що включає інтеграцію фінансової тематики у навчальні дисципліни, активне використання діяльнісних методів, співпрацю з батьками та створення мотивуючого освітнього середовища. Реалізація зазначених педагогічних умов створює сприятливе середовище для формування фінансової культури молодших школярів, сприяє розвитку в них економічного мислення, відповідальності та готовності до раціональної поведінки в умовах сучасного суспільства.

Список використаних джерел

1. Андрійчук В. Навчання фінансової грамотності учнів початкової школи: міжнародний досвід. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика (Серія: Педагогічні науки)*. 2021. Вип. 1 (66). С. 81–87.
2. Бадер С., Коваленко Т., Черв'якова Н. Теоретичний аналіз проблеми формування фінансової грамотності молодших школярів. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. 2021. Вип. 40. Т. 1. С. 181–191.
3. Барчі Б. В., Максимович М. М. Розвиток фінансової грамотності учнів молодшого шкільного віку. *Наука майбутнього*. 2021. № 2 (8). С. 22 – 28.
4. Лесик А. С., Попова О. І., Коваль К. В. Організація безпечного освітнього простору в початковій школі в умовах воєнного стану: тенденції та перспективи розвитку. *Перспективи та інновації науки*. 2024. № 6 (40). С. 245–253.
5. Чучаліна Ю. М. Педагогічні умови формування фінансової грамотності молодших школярів на уроках математики. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. 2023. Вип. 59. С. 303–311.